

Paardenkracht - Het Effect van Therapie met Paarden op Militaire Veteranen met Post-traumatische Stress Stoornis

Gepubliceerd: 19-08-2020 Laatst bijgewerkt: 08-04-2024

Het primaire doel van dit haalbaarheidsonderzoek is het meten van objectieve welzijnsparameters (HRV, cortisol en oxytocine in speeksel en stress gerelateerd gedrag) die relevant zijn om het effect van therapie met paarden op veteranen met PTSS te...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving nog niet gestart
Type aandoening	Angststoornissen en -symptomen
Onderzoekstype	Observationeel onderzoek, zonder invasieve metingen

Samenvatting

ID

NL-OMON49202

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

Paardenkracht

Aandoening

- Angststoornissen en -symptomen

Synoniemen aandoening

Posttraumatische stressstoornis

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: Universiteit Utrecht

Overige ondersteuning: Fondsen

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: Paard, PTSS, Therapie, Veteraan

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

De primaire onderzoeksvariabelen zijn de volgende objectieve welzijnsparameters die elke week zullen worden gemeten in zowel paard als veteraan;

- Hartslagvariabiliteit
- Cortisol uit speeksel
- Oxytocine uit speeksel
- Stress gerelateerd gedrag

Secundaire uitkomstmaten

De secundaire onderzoeksvariabelen zijn de volgende 16 PTSS symptomen die worden gemeten in de veteranen door middel van vier vragenlijsten;

- Verandering in cognitie en stemming
- Verandering in een slecht gevoel over zichzelf
- Verandering in zich schuldig voelen
- Verandering in niemand kunnen vertrouwen
- Verandering in het gevoel hebben dat de wereld gevaarlijk is
- Verandering in het gevoel hebben dat het zenuwstelsel voor altijd verwoest is
- Deelname aan en interesse in activiteiten
- Samenwerking met anderen
- Ervaren van positieve gevoelens
- Ervaren van voldoening
- Ervaren van geluk

- Zingeving vinden
- Toekomst perspectief hebben
- Last van slaapstoornissen en slapeloosheid
- Last van flashbacks en nachtmerries
- Ervaren van stress

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

De bestaande literatuur suggereert dat interventies met dieren (Animal Assisted Interventions [AAI]) een positief effect zouden kunnen hebben op het welzijn van veteranen die gediagnosticeerd zijn met Post-traumatische stress stoornis (PTSS) (O'Haire et al., 2015), maar huidig onderzoek focust vooral op het gebruik van speciaal getrainde hulphonden voor mensen met PTSS (besproken in van Houtert et al., 2018). Een relatief nieuwe vorm van therapie is therapie met paarden (Equine Assisted Therapy [EAT]). Het beperkte aantal studies dat gepubliceerd is over deze vorm van therapie suggereert dat therapie met paarden een positief effect heeft op veteranen met PTSS, maar tot nog toe zijn er geen harde bewijzen over de effectiviteit van deze vorm van therapie. De meeste bestaande onderzoeken op dit gebied hebben met name gebruik gemaakt van vragenlijsten en interviews om het effect van therapie met paarden op veteranen met PTSS te meten. Hoewel de resultaten van deze studies veelbelovend zijn, willen we in deze haalbaarheidsstudie onderzoeken of de effecten die in bestaande onderzoeken zijn gevonden ook meetbaar zijn in het menselijk lichaam door middel van objectieve meetmethoden.

Daarnaast gebruiken de gepubliceerde studies verschillende manieren van therapie met paarden, dus de precieze inhoud van de therapie waardoor deze kan leiden tot een vermindering in PTSS symptomen is nog onduidelijk. Hoewel sommige studies suggereren dat interacties met de paarden al tot positieve effecten kunnen leiden, beweren andere studies dat het rijden een belangrijk onderdeel is van de therapie (Johnson et al., 2018).

Ten slotte zijn de fysiologische reacties van de paarden en reacties in hun gedrag onderbelicht in huidig onderzoek. Het is echter belangrijk ook de reacties van de paarden te onderzoeken, omdat onderzoek heeft laten zien dat de mentale toestand van de ruiter effect heeft op de fysiologie en het gedrag van het paard (Nuyts, Exadaktylos & Berckmans, 2013). Dit betekent dat er mogelijk een relatie is tussen de fysiologische reacties van de veteranen en de reacties van de paarden, bijvoorbeeld een stijging in oxytocine niveaus bij zowel veteranen als paarden tijdens een positieve interactie. Op deze manier kunnen

de reacties van het paard tijdens een therapie sessie iets vertellen over de mentale toestand van de veteraan.

In deze haalbaarheidsstudie willen we daarom objectieve meetmethoden bij zowel veteranen als paarden onderzoeken die mogelijk relevant zijn om het effect van groepstherapie met paarden op militaire veteranen met PTSS te onderzoeken. De hypothese van deze haalbaarheidsstudie is dat het mogelijk is objectieve welzijnsparameters te meten in veteranen met PTSS symptomen tijdens deelname aan 12 weken groepstherapie met paarden.

Doel van het onderzoek

Het primaire doel van dit haalbaarheidsonderzoek is het meten van objectieve welzijnsparameters (HRV, cortisol en oxytocine in speeksel en stress gerelateerd gedrag) die relevant zijn om het effect van therapie met paarden op veteranen met PTSS te onderzoeken, en te onderzoeken of deze objectieve welzijnsparameters samenhangen met eerder gevalideerde subjectieve welzijnsparameters (vragenlijsten).

Het secundaire doel van dit haalbaarheidsonderzoek is te onderzoeken of therapie met paarden leidt tot een verbetering in de kwaliteit van leven van veteranen met PTSS. We meten de kwaliteit van leven van de veteranen door middel van 16 concrete doelstellingen, die gerelateerd zijn aan de symptomen van PTSS.

Onderzoeksopzet

Deze haalbaarheidsstudie is een observatiestudie die gebruik maakt van niet-invasieve metingen en vragenlijsten. Proefpersonen nemen deel aan één therapie sessie per week gedurende 12 weken. De sessies vinden plaats op de locatie van Stichting Bio, op de Wekeromseweg 8 in Arnhem. Elke sessie begint om 10:00 uur en eindigt rond 15:00 uur. In de ochtend krijgen deelnemers een introductie en theorie over het werken met de paarden. Na een gezamenlijke lunch zullen de deelnemers in duo's werken met de paarden. Nadat ze met de paarden gewerkt hebben is er tijd om te reflecteren, ervaringen te delen en elkaar feedback te geven. Deze bespreking zal worden opgenomen met een audio recorder, zodat de onderzoekers achteraf naar de feedback en ervaringen van de veteranen kunnen luisteren en deze kunnen gebruiken tijdens de analyse van de resultaten.

Hartslag metingen en speeksel monsters zullen worden afgenomen voor, tijdens en na het werken met de paarden. Ook wordt de deelnemers gevraagd zelf een speekselmonster af te nemen op de avond voor de bijeenkomst en deze mee te nemen naar de bijeenkomst van de volgende dag. Van de vier vragenlijsten worden er twee elke week na het werken met de paarden ingevuld, de overige twee zullen één keer per maand worden ingevuld. 12 weken na het einde van deze studie worden de deelnemers gevraagd nog één keer naar Stichting Bio te komen voor een terugkomdag, waarop zij voor de laatste keer de vragenlijsten invullen.

Inschatting van belasting en risico

Het enige risico dat verbonden is aan deze haalbaarheidsstudie is het omgaan met paarden. De paarden die gebruikt worden voor deze haalbaarheidsstudie hebben echter ervaring met het werken met kinderen met een lichamelijke beperking, wat betekent dat zij erg kalm en betrouwbaar zijn. Het risico dat de paarden bijvoorbeeld zullen schrikken is zeer klein. Daarnaast zijn er ervaren begeleiders aanwezig die op elk moment kunnen ingrijpen mocht dat nodig zijn. Het beoogde voordeel wat betreft een vermindering in PTSS symptomen en daarmee een verbeterde kwaliteit van leven weegt daardoor zwaarder dan het risico wat betreft het omgaan met paarden. Omdat de veteranen maar één keer per week een sessie hebben is de verwachting dat zij hiermee niet te zwaar belast zullen worden.

Contactpersonen

Publiek

Universiteit Utrecht

Yalelaan 2
Utrecht 3584 CM
NL

Wetenschappelijk

Universiteit Utrecht

Yalelaan 2
Utrecht 3584 CM
NL

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Volwassenen (18-64 jaar)

65 jaar en ouder

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

Veteraan

Gediagnosticeerd met PTSS

Minimaal 18 jaar oud

Therapie resistent, wat gedefinieerd is als "aanhoudende PTSS-diagnose en gebrek aan verbetering van de ernst van PTSS-symptomen na een volledig traject van individuele traumagerichte therapie of herhaalde mislukte onderzoeken van individuele traumagerichte therapie en behandelingsduur van ten minste 6 maanden."

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

Neemt deel aan andere vormen van therapie

Zit in een verzekeringsgeneeskundige procedure tegen defensie

Is agressief naar andere mensen en/of dieren

Is gediagnosticeerd met psychose

Onderzoeksopzet

Opzet

Type: Observationeel onderzoek, zonder invasieve metingen

Blinding: Open / niet geblindeerd

Controle: Geen controle groep

Doel: Behandeling / therapie

Deelname

Nederland

Status: Werving nog niet gestart

(Verwachte) startdatum: 01-09-2020

Aantal proefpersonen: 8

Type: Verwachte startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO

Datum: 19-08-2020

Soort: Eerste indiening

Toetsingscommissie: METC NedMec

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register	ID
CCMO	NL73047.041.20